

NORGES HØYESTERETT

Den 27. februar 2012 avsa Høyesterett dom i

HR-2012-00430-A, (sak nr. 2011/2145), straffesak, anke over dom,

A (advokat Arne Gunnar Aas)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Jens Olav Sæther)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Noer**: Saken gjelder straffutmåling for innførsel av rundt 940 gram kokain og 900 gram heroin, og den reiser spørsmål om hvilken betydning det skal ha at tiltalte samarbeidet med politiet om oppklaring av saken.
- (2) A ble ved Oslo tingretts dom av 4. juli 2011 dømt til fengsel i fire år og fem måneder for innførsel av en betydelig mengde narkotika, jf. straffeloven § 162 første ledd jf. tredje ledd første punktum. Påtalemyndigheten anket straffutmålingen til Borgarting lagmannsrett, som i dom av 23. november 2011 satte straffen til fengsel i fem år. Dommen har slik slutning:

”I tingrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 5 – fem – år. Til fradrag i straffen går 431 – firehundreogtrettien – dager for utholdt varetektsfengsel.”
- (3) A har anket over straffutmålingen til Høyesterett. Det er anført at lagmannsretten har lagt for liten vekt på hennes samarbeid med politiet ved straffastsettelsen.
- (4) *Mitt syn på saken*
- (5) A kom den 24. september 2010 med buss til Norge. På Svinesund ble hun stoppet i tollkontroll. I ryggsekken hennes fant tollkontrollørene narkotika. Hun tilsto umiddelbart,

og forklarte at hun hadde avtalt å frakte narkotikaen fra Nederland til Norge, og at hun skulle få 1 500 euro for dette.

- (6) Tiltalte sa seg umiddelbart villig til å samarbeide med politiet for å avsløre hvem som skulle motta stoffet. For å forklare forsinkelsene som følge av at hun ble stoppet ved grensen, sendte hun en tekstmelding til mottaker og sa at hun hadde blitt syk og måtte gå av bussen. Hun ble deretter utstyrt med opptaksutstyr og reiste sammen med politiet til Oslo. Underveis hadde hun en rekke samtaler med de andre involverte hvor hun holdt skjult at hun var tatt. I Oslo tok hun drosje til den avtalte møteplassen, samtidig som hun holdt kontakt med øvrige involverte. Etter en stund møtte mottaker opp, og han ble pågrepet.
- (7) I tillegg til dette forklarte tiltalte hvem som var hennes oppdragsgivere i Portugal og Nederland.
- (8) Narkotikaen som tiltalte hadde med var vel 940 gram kokain, hvor styrkegraden for de forskjellige delene av partiet varierte mellom 20 og 32 prosent, og vel 900 gram heroin der styrkegraden lå mellom 14 og 20 prosent.
- (9) Lagmannsretten la til grunn at straffen for en kurer som medbringer et så betydelig kvantum stoff som dette i utgangspunktet vil ligge i området mellom fengsel i sju år og tre måneder og fengsel i sju år og seks måneder. Aktor og forsvarer har begge anført at dette er riktig nivå. Jeg viser til Rt. 2006 side 1462, hvor flertallet satte straffen for befatning med en kilo heroin, foretatt uten økonomisk motiv, til fengsel i fire år og seks måneder, jf. avsnitt 25–26. Mindretallet uttalte at straffen for befatning med en kilo heroin ville ligge på fengsel i rundt seks år, før øvrige momenter er tatt i betraktning, jf. avsnitt 38. For kokainens del viser jeg til Rt. 2010 side 1076 avsnitt 25, hvor det tas som utgangspunkt at innførsel av to kilo kokain vil gi en straff på fengsel rundt tre år og ni måneder. Jeg mener på denne bakgrunn at utgangsnivået her ligger på fengsel i omtrent sju år.
- (10) Tiltalte ga en uforbeholden tilståelse, og dette må hensyntas ved straffutmålingen, jf. straffeloven § 59 annet ledd. Selv om stoffet ble funnet i ryggsekken hennes, har tilståelsen betydning siden hun erkjente at hun var klar over de faktiske forhold. Lagmannsretten gjorde et fradrag i straffen på ett år og tre måneder, og verken aktor eller forsvarer har hatt innvendinger til dette. Jeg finner da ikke grunn til å gjøre noen endring på dette punkt.
- (11) Spørsmålet er så hvilken betydning det skal ha for straffutmålingen at tiltalte samarbeidet med politiet.
- (12) Det er lang praksis for at det gis fradrag i straffen i tilfelle hvor den tiltalte har hjulpet politiet med å avdekke andre aktørers rolle eller omfanget av den straffbare virksomheten. Som fremholdt i Rt. 1995 side 242 er det ”for politiet viktig at de siktede motiveres for et samarbeid, samtidig som en reduksjon av straffen overfor den siktede kan være en rimelig kompensasjon for den fare han pådrar seg for hevnaksjoner”.
- (13) Det kan ikke utledes noen klare retningslinjer av Høyesteretts praksis for hvilken vekt slikt samarbeid skal tillegges ved straffutmålingen. I en dom fra 2011 ble det lagt til grunn at det ville være riktig å redusere straffen som følge av egen tilståelse og utstrakt

samarbeid med politiet med 50%, fra fire til to års fengsel, jf. HR-2011-2385-A avsnitt 16 og 32. I Rt. 2005 side 314 ga Høyesterett tilståelsesfradrag med ett og et halvt år og fradrag for samarbeid med politiet med ni måneder i en sak hvor utgangsstraffen var vurdert å være sju år eller noe i underkant av det. Andre nyere eksempler fra Høyesteretts praksis hvor tiltaltes samarbeid er tillagt vekt er Rt. 2004 side 1287 og Rt. 2003 side 736.

- (14) Tilståelse i straffesaker er viktig både for å avdekke kriminelle handlinger, og for å lette politiets og domstolenes arbeid med å etterforske og pådømme sakene. For at tilståelsesrabatten skal virke motiverende må den være synbar, forutsigbar og tilstrekkelig stor, jf. riksadvokatens rundskriv nr. 3/2007 side 2.
- (15) De samme hensyn gjør seg gjeldende for siktedes samarbeid med politiet. Som i denne saken vil slikt samarbeid kunne bidra til at skyldige blir tatt og får sin straff.
- (16) Utviklingen mot mer organisert kriminalitet, med internasjonale forgreninger og hard indre justis, illustrerer betydningen av dette. Slik virksomhet er vanskelig å avdekke, og den som gir opplysninger om virksomheten utsetter seg for betydelig risiko.
- (17) På den annen side er det vanskelig å sette opp generelle retningslinjer for størrelsen på det fradrag som bør gis i den enkelte sak. Dette vil – som ved beregningen av tilståelsesfradraget – bero på en sammensatt vurdering. Vesentlige momenter må være omfanget av samarbeidet, betydningen av den hjelp siktede har gitt og hvilken risiko han eller hun har utsatt seg for som følge av bistanden.
- (18) I vår sak gikk tiltalte inn på et relativt omfattende samarbeid med politiet, og dette førte til at mottaker av stoffet ble pågrepet. Mottaker ga seinere opplysninger om sin oppdragsgiver, og disse to ble dømt til henholdsvis seks og åtte års fengsel ved Oslo tingretts dom av 8. februar 2012. Lagmannsretten har lagt til grunn at samarbeidet ikke var uten risiko for henne, og forsvarer har påpekt at hun også oppga navnet på oppdragsgiver i Portugal, dit hun seinere skal tilbake. På denne bakgrunn finner jeg det riktig at det gis et fradrag på opp mot 20 prosent for dette.
- (19) I tillegg til de formildende momenter som jeg nå har nevnt, må det tas et visst hensyn til at A, på grunn av forhold knyttet til hennes person og væremåte, har en tyngre soning enn vanlig for utlendinger som soner i norske fengsler, og videre at hun bare var 18 ½ år på gjerningstidspunktet, og at hun har en liten datter i hjemlandet.
- (20) Samlet finner jeg etter dette at straffen bør settes til fengsel i fire år.
- (21) Lagmannsretten har i domsslutningen fastsatt et varetektsfradrag på 431 dager. I ettertid har det blitt klarlagt at tiltalte ble overført til soning den 22. september 2011, og det skulle derfor ikke vært fastsatt varetektsfradrag.
- (22) Jeg stemmer for denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 4 – fire – år. Fastsettelsen av varetektsfradraget utgår.

- (23) Dommer **Endresen:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (24) Dommer **Matheson:** Likeså.
- (25) Kst. dommer **Arnesen:** Likeså.
- (26) Justitiarius **Schei:** Likeså.
- (27) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 4 – fire – år.
Fastsettelsen av varetektsfradraget utgår.

Riktig utskrift bekreftes: